

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 47

Oslo, den 24. november 1938

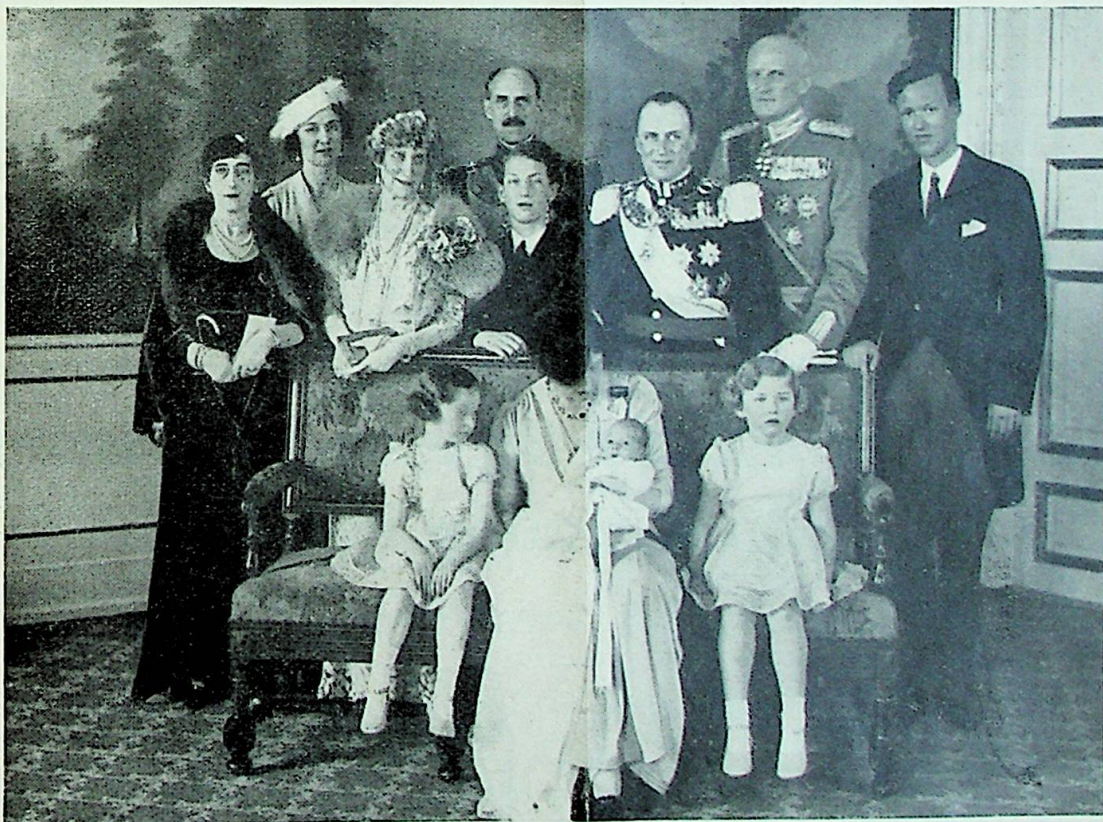
50. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Norges dronning er død. — Forventningenes tid. — Tale på Elisabethkongregasjonens patronatsdag 1938. — Dronning Maud †. — Jul. — Nota bene! — Blomster og tistler fra livets veikanter. — Messeboken i blindeskrift. — Bokanmeldelser. — Herhjemme. — - og derute.

NORGES DRONNING ER DØD

**Hvor stort, hvor stort, at Gud ei glemmer
det beger vann vi næsten bød,
at livets bok hver gjerning gjemmer,
hvormed vi lindret sorg og nød.**

**Hver trøstens ord, hver kjærlig tanke,
hver blomst som spirer i vårt spor,
det er den rikdom vi skal sanke
og bære frem i himmelkor.**

(Av St. Elisabethsangen.)

Forventningens tid!

1. søndag i Advent.

(Efter kardinal Newman).

Når kirkeåret begynner innprenter Kirken oss alle dens første søndager at det er vår hellige plikt å speide etter Kristus, å vente på hans komme. Ti det er ikke tilstrekkelig at vi tror på ham — vår tro skal være så levende en kraft at vi venter på ham. Det er ikke tilstrekkelig at vi håper på ham — vårt håp skal være så sterk en kraft at det holder oss våken i hele vår ferd. Det er ikke tilstrekkelig at vi elsker ham — vår kjærlighet skal være så enerådende en kraft at den fyller oss med en lengsel som kun han selv kan tilfredsstille. Vår tro, vårt håp og vår kjærlighet skal i adventstiden mer enn ellers som mål ene ha Guds rike og hvad som hører det til — alle har vi i denne tid til opgave først og fremst å innstille oss på at «natten lir og dagen stunder til».

Vår hellige katolske Kirke har til alle tider forkynt, at nettop så livsnær og livskraftig en makt er den usynlige Herre og Frelser og hans rike, at forventningen om hans komme er like så frisk og sterk når hvert eneste kirkeår tar sin begynnelse, som den var blandt de første kristne som trodde at Kristi gjenkomst vilde finne sted i deres eget slektledd. Kirken har våket omhyggelig over denne forventning og aldri tillatt at dens hellige ild blev slukket i de menneskers sjel den var kalt til å vokte og lede. En ikke-katolikk talte en gang om en av våre andaktsbøker idet han sa at den både hadde undret og forvirret ham: «Det var som forfatteren stod i et personlig hengivenhetsforhold til

Vårherre — som om han hadde sett ham, kjente ham, levde med ham og ikke bare trodde på ham og bekjente sig til forsoningslæren.» Vi hører det samme sagt litt anderledes når våre i troen adskilte brødre undres over det de ser i våre kirker: den umiddelbare andakt hos de som kneler i bønn og som ikke er redd for at la andre se at de ber. De undres over denne konsentrasjon fordi de er uvitende om dens årsak: vi venter på Frelseren i Tabernaklets skjul — vi tilber ham mens vi venter på den hellige stund, da messeklukkene jublende forkynner at forvandlingens øieblikk er inne og at Kristus nu stiger ned på alteret for å forene sig med hver enkelt av oss som vil gi plass for ham i sitt hjerte og derfra ut i sitt virke.

Men — mine brødre — jeg har talt dette som om vi var hvad Kirken vil vi skal være. Enhver prøve sig selv og erkjenne at vi er langt fra dette vårt mål — men Gud være lovet: vi har fått oppleve atter et kirkeårs begynnelse, og nådens tid er ennu ikke forbi for oss! Gud hjelpe oss til å benytte dette år, denne advent bedre enn vi før har gjort det! Gud hjelpe oss så vår lengsel og forventning ikke blir «ord men kraft!» Kraft til å bli bedre lemmer på Kristi legem, bedre medlemmer av Kirkens hellige familie, fruktbarere grener på vinstokken! Lytt til apostlen Paulus' ord i dagens epistel og legg dem på sinne: «Den time er kommet da vi må stå op av søvnen, for vår frelse er nu nærmere enn da vi blev troende.»

Tale på Elisabethkongregasjonens patronatsdag 1938.

Av preses sogneprest Notenboom.

Hver helgen er for oss en appell, en utfordring, en oppmuntring. Det er idealets dragende makt, som går ut fra de hellige, en makt, som stimulerer, som overvinner legemets tyngdekraft og vekker sjelens skjulte krefter. Vi mennesker er alle tilbøielige til å sammenligne oss med andre og det innebærer en viss fare, fordi vi mangelen en gang forfaller til å dra en parallell mellom oss selv og dem, som er verre, med det resultat at vi stimulerer vår selvtilfredshet og synes vi allikevel har all grunn til å være fornøiet. Det vilde være meget bedre om vi sammenlignet oss med dem som er bedre enn oss, sammen-

ligne oss med de hellige. Hvis vi ønsker en målestokk, da er Guds helgener sikkert de som viser best avstanden vi har igjen til vårt mål. Ti det er nemlig ikke noen undskyldning for min halvhet at det gis kvart-mennesker, når vi er kalt til å være hele mennesker. Det er bare en liten trøst for lunkne kristne, at de kan påvise at andre er helt kolde, når vi alle er kalt til å være glødende. Det er derfor ikke verd å gni sig i hendene og gotte sig over andres undermål — la oss heller se op til de helliges overmål og folde våre hender av opriktig lengsel efter å nå dem ihvertfall til knærne! For hellighet er

ikke religiøs genialitet. Hellighet går ikke i arv, men vi må kjempe oss frem til den. Man blir ikke født som helgen, men man kan dø som helgen, når man har stridt den gode strid. Hellighet er et livs-ideal som hver kristen må strebe etter og også kan nå. En helgen er ikke fra begynnelsen et geni som råger frem over den store masse — han er menneske blandt menneskene, altså ikke noe overmenneske men et menneske med en hellig vilje, med et hellig ideal, med en hellig lengsel. Han har gjort alvor av å forvandle sitt liv etter evangeliets ånd. Evangeliet er ikke bare for helgenene en interessant bok, men en lov, en livsnorm, en leveregel. De gjør alt for at det hellige liv, som de akkurat som vi i dåpen har fått, kan komme til full utvikling, så det etterhvert gjennomgløder hele deres vesen og overvinner naturens snylteplanter og utvekster. Dette skjer ikke plutselig ved et under, men ved årelang samvirke av Guds nåde og menneskets vilje. En billedhugger får ikke på en dag den rå masse forvandlet til det kunstverk, som han ser i sine tanker. Det skal meget arbeide til. Likesom en marmorblokk kan bli til alt mulig, har også vi mange muligheter, og derfor er det uforsvarlig uten videre å gi andre anledning til å bearbeide det råmateriale som vi er. I vår egen interesse og for å kunne bære omsorg for vår egen personlighets riktige utvikling, må vi først nøie overveie, hvilke mennesker og bøger og ideer vi kan gi adgang til vårt eget «jeg»s verksted. En kunstner gir heller ikke den første den beste lov til å gå løs på sitt livsarbeide. Vi, som er kalt av Gud til å bli likedannet med hans Sønnens bilde, må ha såpass ansvarsbevissthet at vi helt går inn for å tilegne oss mer og mer likhet med Kristus, og jo mer vi ligner ham, dess mer er vårt liv vellykket. Derfor ser vi også klart hvad det er foreldrenes plikt med hensyn til barnas oppdragelse: å fremkalle Kristi bilde i deres sjeler. Og når barnet så kommer til den alder det skal begynne på skolen må vi ikke tro at barnas oppdragelse er berget når dets forstand blir utviklet mens den religiøse karakterdannelse først kommer i annen rekke. Derfor bør det ikke være tvil om at et katolsk barn hører hjemme på en katolsk skole, da de bare der kan få den harmoniske utdannelse som gjør liv og lære til en organisk enhet. Og dersom dere ikke er enbestemmende på dette punkt skulde dere ihverfall sette all deres innflytelse inn på å få den andre parts samtykke.

*

For å komme tilbake til mitt utgangspunkt: hvert menneske må selv sørge for sin egen hellighet og bruke de forskjellige midler som står til dets rådighet. Den ved troen oplyste sunde forstand er således en viktig hjelp då nåden ikke dreper den menneskelige natur men bygger videre på den. Enn videre vil jeg nevne en energisk vilje, som ikke går av veien for troens konsekvenser men resolutt setter alt inn på å gjennomføre dem. Alle mennesker er underkastet forvandlingens lov enten til det bedre eller til det verre. Det gis således mennesker, som

i ett og alt lar sig påvirke av tidsånden; de blir derfor som et speilbilde av den tid de lever i. Men kristendommen kan ikke bruke masse-mennesker, numre. Kristendommen vekker hver enkelts samvittighet og gjør ham personlig ansvarlig for alt han gjør eller ikke gjør. Helgenene har aldri vært masse-mennesker, dertil var de altfor store personligheter. Ofte var de mennesker som kom fra massen, men de blev hellige fordi de vokset utover den. Se på de forskjellige helgener: det gis ikke to som er helt like. De er alle mennesker av store dimensjoner, men hver på sin måte. Hellighet er ikke noe ferdig laget fabrikat, men overnaturlig livsfylde. Hvis man derfor forsøker å kopiere en helgen, blir resultatet en dårlig karikatur. Hver helgen bærer preget av sin personlighet, men én ting har de felles: en hellig energi, et misunnelsesverdige mot til planmessig mere og mere å tilegne sig Kristi sinnelag. Og hvad de har kunnet, må også jeg efter evne kunne.

Vi kan ikke etterligne den hl. Elisabeth ved stadig å gå omkring med fanget fullt av roser, men vi kan ha næstekjærlighet og lindre andres nød og være varmhjertet mot de fattige. Vi kan ikke bygge sykehus og starte understøttelsescentral, som Elisabeth gjorde, men vi kan utbygge vårt hjerte til et slags sykehus, hvor alle åndelig syke har et trygt tilfluktssted — og vi kan også starte en understøttelsescentral, hvor de forsvarsløse blir forsvart, de baktalte beskyttet og vår hele livsførsel en støtte for de viljesvake og ubeslutsomme. Vi har ikke så god råd som Elisabeth hadde, men vi har alle råd til å gi noe av oss selv. Vi er kanskje alt for meget optatt hjemme og har ikke så svert rikelig med fritid, men vi har ihvertfall anledning til å gjøre de almindelige ting hjemme på en ualmindelig måte, og er det ikke nettop Bernardus's definisjon av hellighet? Enhver overfladisk, ubevisst kristendom må forsvinne ti det er bare de bevisst kristne som kan beseire faren for nivellering — mennesker med en sammenbitt vilje som kan overvinne all feig menneskefrykt.

Vi går kanskje alt for ofte glipp av anledninger til viljestrening idet vi gjerne tar til gjennæle mot onskapsfulle angrep, og mangen gang mister balansen, hvorved vi svekker vår vilje. Elisabeth var interessert i en større verden enn den som begrenses av hjemmets fire vegger. Hun var ikke nærsynt, ti hennes kjærlighet arbeidet med fjernsynet lenge for vår moderne verden opdaget det. Dere må også med liv og sjel gå inn for deres oppgave hjemme men aldri bli ensidig, sneversynt. Hold også dere et øie med den langt større verden, som ligger utenfor hjemmet og bevar og styrk samfølelsen og samfunnsånden, ti man fortaper sig ikke så lett i enkeltheter når man holder øie med helheten.

Elisabeth retter disse Pauli ord til dere: «vær mine etterfølgere slik som jeg er Kristi etterfølger!» Kongregasjonens formål er ikke noe annet enn å rekke dere en hjelpende hånd til deres opriktige bestrebelsler efter å bli hellige mennesker ved først å bli bedre mennesker. Med disse ord ønsker jeg dere alle hjertelig til lykke med dagen!

DRONNING MAUD

«Let saints on earth in concert sing,
with those whose work is done.»

I St. Edmund Church, den engelske kirke i Oslo blev den skjønne hymne, som innledes med disse ord: «la de hellige på jorden synge i kor med dem hvis arbeid er gjort —» avsunget innen presten, rev. G. H. Thomson, talte om det sorgens budskap, som samme morgen, d. 20. november, var kommet til Norge: hennes majestet dronning Maud var stille og fredfull sovet inn i døden om natten — hennes hjerte hadde vært for svakt til å tåle den påkjenning som en stor operasjon nødvendigvis alltid medfører.

Og vi innleder våre minneord om dronningen med linjene av denne hymne fordi de så levende fastslår at dronning Maud tilhørte det kirkesamfund, som står vårt eget nærmest av alle og som i henne har mistet en kjærlig og trofast støtte. Men det er intet som hjelper mennesker så godt gjennom sorg og savn og lengsel som forvisningen om at den som har forlatt oss har samlet sig skatter som møll og rust ikke kan fortære og som venter på å heves av sin eiermann hinsides graven — og denne visshet har vi, så langt menneskelig bedømmelse rekker, nu hvor et land i sorg møtes ved sin dronnings bære.

*

Det sies så meget vakkert om dronning Maud i disse dager — det tegnes så fine bilder av det hjertemenneske hun var. «Hun gikk helt inn for alle dem som hadde vunnet hennes vennskap, i tykt som i tynt, det nyttet ikke noen da å si noe ufordelaktig, for hun var straks på pletten med sitt forsvar.» Hennes venner fremholder enn videre hennes absolutte uselvskhet og hvorledes hun følte med andre i deres glede og sorg men aldri bebyrdet selv sine nærmeste med sine egne sorger og plager skjønt hun i de senere år langt fra var frisk og ofte hadde store smerter. Men især berømmes hennes trofaste sinn som aldri glemte noen men alltid hjalp i stillhet. Hun elsket barn, dyr og blomster — som kun gode mennesker gjør det — men selvfølgelig stod barnene hennes hjerte nærmest. Sitt skjønneste eftermæle får hun som mor — av sitt barn skapte hun en ekte norsk gutt, men det er ikke vanskelig å forstå at helt lett har det ikke alltid falt den engelske prinsesse å la sitt eneste barn få tumle sig så fritt og vågsomt som en norsk ungdom av idag er vant med. Hun visste dog at det var riktig å følge denne linje i kronprinsens oppdragelse — og dronning Maud kjente ikke til å gå på akkord

med plikten, med det som var riktigst å gjøre. Fremtiden vil takke henne for en *norsk* konge som nutiden takker henne for en *norsk* kronprins!

*

Dronning Maud Charlotte Mary Victoria blev født i Marlborough House i London 26. november 1869. Hun var yngste datter av den britiske tronfølger Albert Edward, den gang prins av Wales, senere kong Edward VII og Alexandra, prinsesse av Danmark.

I 1896 blev prinsesse Maud viet til sin fetter prins Carl av Danmark og 7 år senere fikk hun sin sønn, prins Alexander.

Den 25. november 1905 kom Norges nye dronning Maud i tåke og sneføike til sitt nye fedreland Norge og gikk sammen med sin kongelige ektefelle, Haakon VII, i land fra kommandofartøiet «Heimdal» på Vippetangen. På kongens arm satt den lille 2-årige prins Alexander, om var blitt Norges kronprins og hadde fått navnet Olav.

Fra naturens side var mottagelsen ublid, men så meget varmere og hjerteligere strømmet befolkningens hyldest mot kongefamilien, den første norske kongefamilie på mange hundre år.

Meget snart fant dronningen sig til rette i sitt nye fedreland, og erobret sig en sikker plass i sine landsmenns hjerter.

Et særpreg i dronning Mauds vesen var hennes beskjedne tilbakeholdenhet, som under tiden blev misforstått og av uinnviede utlagt som stolt utilnærmelighet. Intet kunde være vår dronning fjernere, ingen kunde med finere, mer vinnende og fra hjertet strømmende elskverdighet komme folk fra alle samfundsklasser i møte, når hun i sin stillings medfør kom i berøring med dem.

Ikke minst hadde Oslos barnehjem fanget dronning Mauds interesse, årlig sendte hun rike gaver til dem, og ofte kom hun personlig på besøk, særlig spebarnshjennene lå hennes hjerte nær. Når dronningen kom hadde hun gjerne med sig leker som hun la ut over gulvet, og de små fikk da velge det de vilde, mens dronningen frydet sig over deres glede. I timevis kunde dronningen leke med barna.

Også sykehusene ofret dronningen efter god gammel engelsk tradisjon meget av sin tid. Ofte besøkte hun Ullevåls og Rikshospitalets kirurgiske barneavdeling. For en del år siden fortalte bestyrerinnen på Ullevål om dronningens besøk hos barna der. Det var særlig en liten gutt, dronningen ved et av sine besøk interesserte sig for. Han var krøpling, og dronningen forærte ham en vogn for at han skulde kunne komme ut. Mens kronprinsen var liten tok dronningen ham av og til med på disse besøk hos syke og vanføre barn.

Ellers la vår dronning ved utallige leiligheter for dagen sitt impulsive hjertelag, mange ganger sendte hun blomster til de syke, blomstene var

ofte plukket av henne selv i haven ved Bygdøy Kongsgård.

Under dyrtiden efter verdenskrigens utbrudd tok dronning Maud initiativet til å avhjelpe nøden her i Oslo. Efter krigen blev det dannet et fond av resten av de innsamlede beløp. Dette fond, Dronning Mauds fond, bestyres av Oslo menighetspleiers fellesutvalg, hvis formann er domprost Hygen, efter at det nylig har mottatt en gave fra kongen på 10 000 kr. utgjør fondet nu ca. en kvart million kroner. Rentene blir hvert år delt i to like deler, den ene legges til fondet, den annen utdeles på dronningens fødselsdag, 26. november, fortrinnsvis til institusjoner som er satt i gang av nevnte fellesutvalg og som ikke bærer sig økonomisk: gamlehjem, barnehjem, barnekrybber, feriekolonier m. v.

Sammen med kongen har dronningen vært beskytter for Norges Røde Kors, Nasjonalforeningen mot Tuberkulosen og Foreningen til Dyrenes Beskyttelse. Hun var videre beskytterinne for Norske Kvinners Sanitetsforening, Den norske Husflidsforening, Den kvinnelige Industriskole og Norges Kaninavl forbund.

Dronningen var i høj grad interessert for vår nasjonale kunst — billedvevningen. I «Husfliden» var hun en hyppig gjest og her satte hun sig inn i spinnekunsten, plantefarving av garn og ellers alt som hører inn under denne gamle nasjonal-kunst. Men også den unge norske kunst hadde fanget dronningens interesse, hun besøkte alltid statens årlige kunstutstillinger og andre kunstutstillinger. Og ennå en egenskap hadde dronning Maud som fortjener å minnes: sin interesse for sporten. Straks efter at hun var blitt Norges dronning gav hun sig til å dyrke vår nasjonale idrett, skisporten.

Ellers dyrket dronningen ridesporten med stor lidenskap og dyktighet og tok daglig en tur til hest selv om det styrtregnet. Ofte vandret hun også omkring i byens gater, interesserte sig levende for alt hun møtte på sin vei og gjorde hyppig personlig innkjøp i forretningene.

Både Kong Haakon og Dronning Maud nedstammer fra Olaf den Hellige. Mens Olafs sønn, Magnus den Godes avkom snart døde ut, kom derimot hans datter Ulfhild, som blev gift med den sachsiske hertug Ordulf († 1047) til å bli stammor til en meget tallrik fyrsteslekt.

Disse to hadde en sønn, Magnus, som hadde en datter med det norske navn Ulfhild. Hun giftet sig med den bayerske hertug Henrik (av den welfiske familie) hvis sønn igjen var Henrik den Stolte, Henrik Løves far og keiser Otto IV's farfar. Welfernes og Hohenstaufernes kamper endte med at de første måtte nøie sig med Hannover og Braunschweig. Som bekjent kom det han-

Kongefamilien 1905.

noverske hus på Englands trone i 1714 med George I, og fra ham nedstammer da prinsesse Maud i rett linje gjennom farmoren, dronning Victoria. Dronning Maud er Olaf den Helliges etling i 27. ledd.

Det skjønneste vidnesbyrd vår dronning har fått er dog de ord, hennes ektefelle rettet til henne på sølvbryllupsdagen:

«Jeg vil følge landets skikk ved å foreslå sølvbrudens skål.

Jeg vil da i store trekk ta et tilbakeblikk over de 25 år vi har slitt oss igjennom sammen. Dengang var jeg en ung løytnant, som ikke hadde så særlig store utsikter. Takket være mitt giftermål opnådde jeg utnevnelse til premierløytnant.

Du måtte forlate ditt land og følge mig til Dan-

mark. Familien kjente du, men vennene ikke. Både du og jeg var spent på å se hvorledes det vilde gå med vennskapet nu efterat jeg var blitt gift, for dessverre har man jo ofte i livet gjort den erfaring, at vennskapet kjølnes når venner setter bo. Men så blev ikke tilfelle. Du mottok vennene i vårt hjem og blev selv venn av og med dem. For det er jeg dig meget takknemlig. Vi levet et lykkelig liv i de 9 år vi var der. Jeg seilet meget i de år, og du blev latt meget lange tider alene, men jeg visste at mine venner vilde gjøre sitt til, at tiden ikke falt for lang. Du likte det ikke når jeg tok farvel, men jeg tror jeg kan si at denne ufrivillige adskillelse bidrog sitt til, at vårt samliv blev lykkelig. Du satt jo slett ikke på stas, når den savnede mann kom hjem.

Men atter vilde skjebnen at du måtte forlegge ditt hjem, idet vi i 1905 blev kalt hit til Norge. Denne gang var vi i samme båt, ukjent med forholdene og med menneskene. — Men atter viste din glede for hjemmet å bli den seirende. Foruten det rent offisielle har du knyttet mangt et vennskapsbånd ved å be folk sammen hos oss, og du har gjort det gjennom barna til andre mennesker slik at du først bad til barnefest, hvorved vi kom foreldrene nærmere inn på livet, og på den måten kom vi på en ganske naturlig og likefrem måte i berøring med mange.

Også for dette er jeg dig takknemlig. For der- ved har du også bundet vår sønn til hjemmet.

Også han har lært at vi med glede så hans venner hos ham her i hjemmet, og således har vi også skaffet oss venner blandt ungdommen. I de lange og tunge år da krigen stod på, viste du igjen din omhu for hjemmet, men denne gang i en annen betydning enn vårt eget. Ingen kunde dengang si hvorledes den vilde influere på det hjem for hvilket du står som landets mor. Ved opprettelsen av din hjelpekomité kom du i disse år mangt et hjem til hjelp, og jeg er sikker på at mangt et varmt ønske går op til dig også fra disse på din sølvbryllupsdag.

Jeg vil slutte med å takke dig for hvad du har vært for vårt store hjem Norge, og for hvad du har vært for vårt private hjem, og idet jeg ønsker dig sundhet og helse i de neste 25 år, slutter jeg og utbringer sølvbrudens skål.»

*

Det var en ektefelles personlige takk til sin hustru på deres store festdag — idag er disse ord landets takk til sin dronning «whose work is done». En takk som vel kommer for sent til å skjenke hennes livsdager varme og lys, men som i all fall vi kan gi bønnens form og derved lyse hennes sjels vandringsvei frem til der hvor livets krone venter henne — den som aldri tynger slik en jordisk fyrstekrone kan gjøre det.

Herre, gi henne den evige hvile — og la det evige lys skinne for henne!

Hun hvile i fred!

Jul

Dette blir vel den dyreste jul vi har hatt siden jobbetidens verste dager. Og det blir enda verre for alle dem som med håp har sett innøte den innsamling vi har satt igang for St. Vinsensforeningens trengende og de pauvres honteux som ikke får noe på annen måte hvert år.

Det er derfor med frykt og beven vi idag henvender oss til alle dem som er Forsynets venner og som alltid har hjulpet hittil. Mon ikke nu dyrtiden har tørret ut de kilder og de hjerter som vi hittil har kunnet regne med som dem der hjalp oss i en trang stund? Slik var de tanker vi gikk med i disse tåkede og sure novemberdager.

Men så tok vi en tur i høiden, og da vi leste om igjen de lister på trengende og de rørende brever om hjelp, så tenkte vi: Vår gamle Gud lever jo! Forsynet er attått!

Derfor: Vær så snild å husk St. Vinsensforeningens trengende før jul. Husk på at våre prester trenger støtte for å kunne hjelpe oss. Og vi er alle så takknemlige for store og små gaver.

St. Vinsensforeningen

IVAR RUYTER,
formann.

Nota bene!

Jeg vil så gjerne legge inn et godt ord for den retrett som MARIA-KONGREGASJONEN vil holde i tiden fra mandag 5. desember til torsdag morgen 7. desember i kapellet på St. Josefs Institutt, med foredrag hver aften kl. 8 og en kort betraktning hver morgen kl. ¼8 med efterfølgende hl.messe. Retretten vil bli ledet av sogneprest pater Notenboom og er således i de aller beste hender. Ikke bare Maria-Kongregasjonens medlemmer men også de øvrige ugifte damer innen våre menigheter har adgang. Vi håper at så mange som mulig vil benytte denne anledning til å styrke sitt sjeleliv og ta et åndelig solbad. Hvem trenger ikke til det? Selv de beste blandt oss vet nok av egen erfaring at vi har så lett for å bli lunken og sløv, hvis vi ikke tar et ordentlig skippertak engang imellem.

Det vil bli en skjønn forberedelse, ikke bare for årsfesten, men samtidig også for den herlige julefest som nærmer sig med raske skritt. ALTSÅ, våre kjære damer, kjære alle sammen, selv om det koster et lite offer, møt frem mandag aften 5. desember i Instituttets kapell!

HJERTELIG VELKOMMEN!

Preses for Maria-Kongregasjonen
H. SNOEYS.

Blomster og tistler fra livets veikanter.

II.

Konvertitter.

Kanskje skulde jeg i dette nummer fortsette med noen av ungdomstidens opplevelser — men tilfeldigvis har jeg i disse dager beskjeftiget meg med emnet konvertitter og husker så tydelig noen av mine opplevelser og erfaringer på dette område. De skal forøvrig bli utdypet i et senere kapittel. —

Omgangen med konvertitter og deres undervisning hører til enhver katolsk prests store gleder men også store skuffelser. Jeg husker godt en av de norske konvertitters beste og mest fremragende menn: dr. Krogh-Tonning. Jeg hadde mange samtaler med ham og hans hustru i mine teologiske studieår. Han var en helstøpt karakter men en fredelig professor-natur, mer teoretisk enn egentlig praktisk anlagt. En katolsk prest er dessverre ofte — navnlig når han kommer direkte fra sine studier — fylt med en stor mengde logikk og kirkeforordninger. (Selvfølgelig er det ikke meningen med denne uttalelse at den skal være en bebreidelse). Men en ung prest har ennå å lære at 2×2 kan se ut til å bli 5 og at logikken ikke alltid strekker til i livets

egen brokede kino! (Og selvfølgelig vil jeg reservere meg mot beskyldninger for vranglære — jeg skriver ikke noen lærebok her, og alle mine uttalelser må tas «cum grano salis», som latinerne sier — altså ikke misforståes!) Vi kan bare ikke forklare alle livets fenomener med vår lille lærdom og overgangen fra seminariet til norsk eller svensk eller dansk dagligliv og folks tanker er ikke så lett. Men for Krogh-Tonning var overgangen fra teori til livet lettere enn for mange andre. Ti han eiet den sanne logikk, tankedybde og sannhetslengsel. Han hadde reist en del og talt med mange tyske teologer, da han begynte hos pater Lohmann, S. J., og i Aarhus gjorde det siste formelle skritt. Det var særlig den katolske lære om nåden som fjernet Krogh-Tonning fra Luther og Melancton og førte ham til St. Tomas av Akvin. Det er uforståelig at en slik manns konversjon, som ikke foregikk ved en stor fest i «St. Olav» men i dypeste stillhet et sted i Jylland, ikke blev etterfulgt av mange andre fremragende menns. Men for enkelte er hans konversjon blitt lys og styrke ved sitt eksempel.

F. F. M.

(Fortsettes).

Messeboken i blindeskrift.

I disse dager er de faste messebønner for første gang skrevet med blindeskrift på norsk og bundet inn som en pen messebok av forholdsvis rimelige dimensjoner. Det er frøken *Antoinette Blat* som har utført arbeidet til en blind trosfelle; hun har skrevet bønnene av etter den nye *Søndagsboken* og går nå i vei med å skrive den latinske teksten også.

La oss alle lære av dette uegennyttige arbeid å hjelpe hverandre og især dem som mest trenger hjelp, kollegene av dem Frelseren hjalp, så blinde fikk se, døve høre!

X.

Bokanmeldelser.

Joseph Spillmann: «Et offer for Skriftemålet». Oversatt av Maria Hoffmann. (Det Schönbergske Forlag, København).

Det er gledelig at denne boken nu er kommet ut i nytt oplag. For lenge har den vært utsolgt. Nu vil denne spennende roman, som bygger over faktiske begivenheter, igjen sette sinnene i bevegelse og gi forståelse av realiteter i katolsk livssyn.

I det gamle forhenværende nonnekloster bor en fattig landsbysogneprest —. En velstående eldre dame har vært på besøk og finnes myrdet, svømmende i sitt eget blod i kirkens sakristi. — Er presten morderen? Hvor-

for slik underlig usikker optreden? — Nei, vi må ikke røbe mer! Boken er spennende som en ekte Edgar Wallace eller Cardley og behøver ingen anbefaling. Morsomt at det innen vår katolske litteratur også finnes slike folkebøker.

H. K. B.

Trekloveret på Skaugum 1938. Abels kunstforlag.

Et årvisst juletegn er kronprinssebarnas album som utsendes av Abels kunstforlag. I alle år har det vært vakre og kunstnerisk utførte reproduksjoner fra de små kongelige høiheters daglige liv og ferd, men i år er det — kan hende til ære for arveprinsen? — enn vakrere og morsommere enn før, hvilket forøvrig ikke alene gjelder billedene men også tekstene, som nesten leker lydfilmavis! Billedene er for det meste amatørbilder og virker derfor naturlige og uaffekterte — i det hele tatt vil vi varmt anbefale dette album som julehilsen, navnlig kanskje til nordmenn i utlandet

En utmerket idé har forlaget realisert ved å utsende en rekke merkelapper til julepakker med motiver fra boken — og en meget sympatisk tanke er det at en bestemt prosent såvel av salget av disse merkelapper som av salget av selve albumet går til kronprinsesse Märthas fond. Vi kan tilføie at dronning Maud alltid var meget interessert i disse albums av hennes elskede barnebarn — dronningen var jo selv en meget dyktig amatørfotograf og forstod å vurdere kamerakunstens mange finesser hvad motivvalg og beskjæring angår.

Ikke helt uvesentlig er det at prisen er meget rimelig.

E. D.-V.

Herhjemme —

Opmerksomheten henledes på at det er lykkedes å få den kjente forfatter Theo Findahl til å kåsere om reiseinntrykk fra Japan søndag 27. ds. på «familieaftenen» i Foreningslokalet, Akersveien 5. Lysbilleder og japansk musikk, gjengitt på grammofonplater, illustrerer beretningene.

Vi skulde anta at nærmere anbefaling er unødvendig. Alle som har lest lektor Findahls bøker vil vite at det blev en kveld ut over det almindelige — se forøvrig annonsen i dette nummer av «St. Olav».

Oslo. Elisabethkongregasjonens patronatsdag blev verdig feiret — dels ved den tankevekkende tale av preses, gjengitt annet steds i bladet — dels ved et godt og hyggelig samvær med kunstnerisk innslag. Selvfølgelig blev det minnet i denne kongregasjon av katolske mødre, at Norge har mistet sin dronning — «landsmoderen», som var en regjerende fyrstines skjønne tilnavn før i tiden. «Gud signe vårt dyre fedreland» klang innerlig og varmt og mgr. Snoeys bad, mens alle reiste sig, for den avdødes sjelefred. Tanken på kongregasjonens beskytterinne — en gang også bærende en jordisk krone — løftet tankene på Norges første kronede dronning på flere hundre år med sig og gav alt vi hørte en særlig tone. Elisabethkongregasjonens patronatsdag 1938 knyttet enn sterkere bånd mellom de katolske hustruer og mødre — nevnes skal det også at prefekten fru Carlsen bragte pater Le Breton, O.P. en dyptfølt takk for den gode og velsignelsesrike retrett han hadde gitt.

Bergen. Søndag 13. november holdt Bergens katolske ungdomforening «Ora et Labora» sin årlige generalforsamling. Møtet begynte kl. 7½ og blev åpnet av formannen Hans Huszar, som ønsket alle hjertelig velkommen. Fremmøtet var meget godt. Tilstede var 23 medlemmer samt foreningens direktor pastor Fishedick og pater Novatus. Formannen takket medlemmene for at de var møtt så tallrik frem. Han håpet at det på alle møtene fremover måtte bli like godt fremmøte. Derefter gikk man over til valg av styre som alltid blir avviklet så greit og enkelt på «Ora et Labora»s generalforsamlinger. Formannen Hans Huszar og kassereren Karl Leschly-Hansen blev begge gjenvalgt med akklamasjon. Som varamann blev valgt Kjell Toftdal og som sekretær Henri Jensen. Jan Maubach fikk embedet som materialforvalter. Pastor Fishedick opfordret så styret til fortsatt godt samarbeide og uttrykte sitt ønske om at medlemmene også flittig måtte delta i torsdagsmøtene. Senere på aftnen holdt formannen et meget interessant foredrag om klisjeenes fremstilling fra tegning til avisen. Foredraget blev utmerket fremført og fikk stort bifall. Etterpå var det hyggelig samvær med lek og spill.

H. L. J.

— og derute

Masseaudiens hos den Hl. Fader. Lørdag d. 12. november var en anstrengende dag for den Hl. Fader, som atter beviste sannheten i sine ord: «Jeg vil arbeide så lenge jeg får lov å leve». Først mottok paven flere høytstående kirkelige personligheter, hvori-blandt kardinalerkebiskop dr. Mundelein, i privataudienser, som tilsammen strakte sig over tre timer og etterpå fant en stor fellesaudiens sted for over 2000 katolikker fra alle land. Blandt disse var 400 kvinnelige misjonærer av Jesu-Hjertekongregasjonen, som var kommet til

Rom i anledning de store høitideligheter, hvor-med deres ordens grunnlegger, moder Franziska Xaveria Cabrinis beatifisering er blitt feiret. I sin tale til pilgrimmene betegnet paven moder Cabrinis liv som en syntese av hellighet, klokskap og nestekjærlighet. Kardinal Mundelein og flere andre amerikanske biskoper deltok også i denne audiens.

Moder Cabrini var oprinnelig lærerinne ved et internat for fattige barn. I 1877 grunnla hun et Jesu-Hjertesamfund av kvinnelige misjonærer. På pave Leo XIII's tilskynnelse reiste hun i 1888 med syv søstre til U. S. A., hvor de med rørende kjærlighet tok sig av italienske emigranter. Under utallige vanskeligheter opprettet de skoler, sykehus, hjem for foreldreløse og forsamlingslokaler for de fattigste. I 1917 avgikk hun ved døden i hellighetens ry. I likhet med Terese av Lisieux har hennes beatifiseringsprosess skredet meget hurtig fremad.

«Kraft durch Hass». I en kommentar til de siste tiders forferdelige jødepogromer i Tyskland skriver det ansette blad «Tijd» i Amsterdam bl. a.: «Den stadig gjentatte voldskampagne mot jødene har åpenbert en bestemt misjon å opfylle i det tredje rikes innenrikspolitikk. Ved siden av «Kraft durch Freude»-bevegelsen trenger man øiensynlig sterkere midler for å holde mob'en innefor det nasjonalsocialistiske partis rammer — og det har man funnet i «Kraft durch Hass». Påskuddet er jødene og over dem utløses stadig de ville og barbariske pogromer, som synes så uforenelig med den disiplinerte tyske systematikk men allikevel er blitt løftet op til å bli et system selv, hvori der ikke er plass for den mest elementære menneskelighet, enn si for kristelighet. Selv raseteoriene rettferdiggjør ikke disse grusomheter, som gjør den rase som utøver dem til en skam for hele den civiliserte verden.»

Internasjonal kristelig håndverkerforbund har holdt møte i Liège i dagene omkring 1. november. Til møtet var sendt representanter fra de katolske håndverkerforbund i Belgia, Frankrike, Luxemburg, Nederland, Sveits, Ungarn m. fl. På møtet blev det vedtatt en resolusjon, hvori det bl. a. heter:

«Forbundet beklager dette års begivenheter som har ført Europa på randen av en ny verdenskrig. Vi takker av vårt hjertes dyp det guddommelige forsyn som har bevart nasjonene for den ulykke som de ved sine egne handlinger holdt på å fremkalle. Vi fordømmer alle anvendelser av vold ved oppjøret av internasjonale stridspunkter, og hevder nødvendigheten av å akte på morallovenes bud også når det gjelder mellempolitiske prinsipper. Vi beklager at Folkeforbundets utvikling ikke har ført til en objektiv, på nasjonenes rettigheter hvilende internasjonal ordning ved hvilken såvel alle årsaker til krig som eventuelle stridsspørsmål kan bli fredelig avgjort og tillike skape muligheter for at nødvendige og berettigede politiske forandringer kan gjennomføres i fred og fordragelighet.»

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.